

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az agráriusok.

Arad, november 14.

Miként a czime is mutatja, azok, a kik a kormány ellen intézett harcokban ezen új fegyvernemhez szegődtek, azok azt idegenből hozták, s ép oly esetlen, gyűlöletes és magyartalan motivumokat vittek be az alkotmányos élet küzdelmeibe, mint a milyen veszélyeseket.

Németország pártéletének jellemző vonása, hogy ott a tőkének, földbirtoknak, a vakbuzgóság- és hierarchiának, a szocializmusnak, a reakzionárius főuri rendnek, a liberális polgári osztálynak, mindeniknek meg van a maga pártja, csak a közérdeknek, közkórháznak nincsen pártja, csak olyan párt nincs, mely az egész ország népének vallás- és osztálykülönbség nélkül igyekeznék anyagi és szellemi javát előmozdítani.

Ennek az országnak egy pártját, az agráriusokat — kiknek ottan a parasztságra támaszkodó feudál klerikális főurak képezik a magvát — másoltatta le az Apponyi-Szapáry párt a saját céljaira és igyekszik azt a magyar hazafias közérzet bordái közé ékelni, s vele a magyar szabadelvű középosztálynak immár 30 éves uralmát megdönteni.

Nem célunk az agrár politika meghonosítása és az agrarizmus terjesztése körüli kísérleteket itt bővebben ecsetelni. Erről elég annyit érintenünk, a mit már különben is elmondottunk, miszerint a jó urak oly ügyetlenül csinálták a dolgukat, hogy csakhamar nyilvánvalóvá lett, miként földbirtokos osztály fellázításából ígérkező hatalmas politikai tőkét a tönk

szélére jutott nemzeti párt akarja egészen a maga számára kizsákmányolni. Nosza belevonta csakhamar a kettős lobogó alatt szervezkedő ultramontán tábor is az agrarizmust úgy a „középpárt” mint a „néppárt” programjába, sőt sietett a függetlenségi párt is az ő kebeléből bizottságot küldeni ki annak a tanulmányozására, míg a Szapáry-sták organuma, a klerikális „Hazánk” éppen hivatalos közlönyévé tette magát az Országos magyar gazdasági egyesületnek, a melynek vezetését egy, a kebelében szervezkedett klerikális cimboraság ragadta a kezei közé, s melyet ép most készül kisépíteni a liberális tábor köréből alakult „reformpárt.”

Ime, agráriusoknak vallják magukat a Szapárysták, az Apponyisták, a középpártiak, a néppártiak, a szélbali függetlenségi, és a gazdaközönség valódi érdekeinek oltalma s támogatására alakult „reformpártiak” egyaránt. A sokféle ellenzéki pártcsoport egyike se akarja magáról elmondani, hogy ő nem barátja a magyar gazdáknak, de a másiktól sem, hogy az jobb barátja, mint ő, hanem mindenik egymás lábát taposva igyekszik előtérbe tolni a sarlatanságával, nem nagy épülésére a magyar gazdaközönségnek, még kevesebb javára az ő igazi érdekeiknek.

Ez alkalommal csupán a költségvetési vitának második napján kedden történt — előre bejelentett — első parlamenti kirohanását akarjuk pár szóval méltatni az agráriusoknak. A két kirohanó ezuttal a legsötétebb agráriusok közül került ki, a kik a nemzeti párton is a szélső ultra-

montán szárnyon viszik a vezérszerepet. — Tegnap felleléjükkel azonban nem nagy kárt tettek a kormány politikájában, ellenkezőleg, már az első debüt-jök alkalmával kitűnt, hogy a magyar közéletbe átültetett agrarizmus ép oly meddő marad itt, mint a milyen sívár a saját szülőföldén, Németországban. Sem Bujanovits, sem Károlyi Sándor gróf nem tudták egyetlen elfogadható érveléssel bizonyítani, hogy az általános tényezőkön kívül a kormány is oka és miben oka a mezőgazdaság állítólagos válságainak, még kevésbé tudták azon pozitív intézkedéseket és rendszabályokat megjelölni, a melyekkel ezen állítólagos válságokon segíteni lehetne; mert hiszen a pusztá vádaskodásnak bizonyítékok nélkül semmi értelmük; s ha az Apponyi-párt megnevezett két agrárius bajnoka mégis épen csak erre szorítkozott, az épen oly mértékben bizonyítja jó izlésük és komolyságuk hiányát, mint az ő agrár politikájuk belső szegénységét. Ugyanaz a tartalmatlan sérelmi politika, a kereskedelmi szerződések untalan való okolása, az egyedül üdvözítő védvámosság, ugyanaz az irigy féltékenység az ipar és kereskedelem érdekei ellenében nyilatkozott meg kedden a mi agráriusaink szavaiban, mint az egész német agrár mozgalomban.

A magyar gazdák fejtét ez a nagyon is ügyetlenül mimelt komédia nem fogja megtéveszteni. Ha nem képezhetünk is mi itten Magyarországon szívet az egész világon érezhető gazdasági válság tengerében, ha panaszkodik is a mi gazdaközönségünk a maga módja szerint, azért mégis ő tudja legjobban, hogy a Bujano-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Vadasné anyó.

— Irtá: Guy de Maupassant. —

Reggelente kiálltak a kut köré és ott mosták meg egy száll inges, a friss hideg vízben fehér rózsás testüket, a minő az északi vidéki embereké, míg Vadasné anyó jött-ment és készítette számukra a levest, aztán kispörték a konyhát, felmosták a téglapallót, fát hasogattak, burgonyát hámoztak, megmosták a fehérneműket, mindenféle házi teendőt végeztek, mint négy jóra való fiu.

De az öreg asszony unos untalan az övére gondolt, az ő nagy, sovány, kampós orru, barna szemű, nagyszakállú fiára gondolt. Naponta megkérdezte egyik hozzá kvártélyozott katonától:

— Nem tudja hová ment a huszonharmadik francia regiment? Abban van az én fiam is.

Azt felelték: „Nem, nem tudsz, én semmit sem tudsz.” És a katonák megértették fájalmát és nyugtalanságát, hiszen nekik is volt anyjuk, és ezernyi apró szolgálatot tettek neki. Különben az öreg szerette az ő négy ellenségét, mert parasztszokban alig van politikai gyűlölet; gyűlölni csak a felsőbb osztályok tudnak. A legalsó osztálybeliek, azok kik legtöbbet fizetnek, mert szegények és minden

új adó őket terheli; szok, a kiket halomra ölnek, a kik az ágyutöltelék szolgáltatói, mert ők képezik a többséget, azok, a kik legkeservesebben érzik a háború iszonyu nyomorait, mert a leggyöngébbek és a legkevésbé kitartók, alig hogy megértik azt a harci düht, azt a lelkesítő becsületérzést, azokat az úgynevezett politikai kombinációkat, melyek télén alatt két nemzetet merítenek ki, mind a legyőzött mind a legyőzöttet.

A vidéke, mikor Németországról folyt a szó, így szoktak beszélni Vadasné anyóról:

— Az a négy katona aztán jó kvártélyt kapott!

Egy reggel, mikor az öreg anyó egyedül volt otthon, hát csak lát ám egy embert a messze sikon, a ki a háza felé tartott. Egyszeriben fölismerte; a gyalogpostás volt, a ki széthordta a leveleket. Egy összehajtott papírost adott át neki. Az öreg elővette tokjából a szemüveget, melyet varrás közben szokott használni: aztán olvasta: „Vadasné asszony! A jelen levél szomorú hírt visz önnek. Fiát, Győzöt, tegnap megölte egy golyó, a mely egészen két részre szabta. Mellette voltam, mert a században mindig egymás mellett állunk; és megkértem, hogy értessem önt azonnal, ha valami baja talál esni. Kivettem a zsebemből az óráját, melyet el fogok önhöz vinni, ha a háború véget ér. Üdvözlöm önt, Rivót Cézár, közlegény a 23-ik regimentben.”

Nem sirt, meg sem tudott mozdulni, úgy

megdőbbsen vette a levél, úgy elkábult, hogy még nem is szenvedett. „Szegény Győző fiam hát meghalt!” gondolta. Aztán szép lassan megeredtek a könnyei és a fájdalomban összefacsarodott a szíve. Iszonyu gyötrő gondolatai egymásra támadtak föl. Az ő nagy fiát soha még nem ölheti már többet! Az apát a csendőrök ölték meg, a fiut a poroszok... Kétfelé szabta egy golyó. És úgy rémlett, mintha látná az iszonytató dolgot; feje hátra hanyatlott, szeme nyitva, míg ő nagy vastag szakállát harapdálja, miként haragjában szokta tenni.

Hát aztán mi lett testével? Legalább hát adták volna neki vissza a fiát, a mint visszaadták a férjét, a homloka közepébe fúródott golyóval együtt.

De hangokat hallott. A faluból visszatérő poroszok voltak. Hamarosan zsebre dugta a levelet és nyugodtan, rendes arccal fogadta őket és még volt elég ideje megtörölni a szemét.

Nevettek mind a négyen, örültek, mert egy szép házi nyulat hoztak és jelekkel mutatták az öregnek, hogy ma jól fognak falatozni.

Tüstént munkához látott, hogy elkészítse az ebédet; de mikor meg kellett ölnie a nyulat, meglágyult a szíve. Nem először esett meg vele. Egyik katona fültön ütést mért rá és rögtön kiadta a párját.

Mikor az állat meg volt ölve, az öreg le-

vitsok és Károlyi Sándor grófok által nemzeti színre kifestett szörnyűséges és tarthatatlan és a földbirtokosság teljes megsemmisülésével azonos állapotok tulajtott rémlátások, melyek terjesztése és hangoztatása az illetők részéről annál csunyább, mert ők maguk sem hiszik.

Legjobban kitűnik ez, ha összehasonlítjuk hazánk mezőgazdasági állapotát például *Délorszország* helyzetével, a mint azt az onnan érkező legújabb tudósítások rajzolják. Ott a mezőgazdák között hallatlanul olcsó gabnaár és nagy pénzüke valóságos pánikot idézett elő. A nagyobb birtokok tulajdonosai, kik azelőtt saját maguk gazdálkodtak, most minden áron bérbe adnák birtokaikat, de a parasztság, mely több évi gabnakészlettel rendelkezik nevetségesen olcsó bérárakat kínál. A föld ára ép ez okoknál fogva rohamosan esik.

Hogy nálunk Magyarországon még idáig nem fejlődtek a viszonyok, annak egyik főoka az, hogy nem a *Bujanovits*-féle állambölcsek kormányozzák az országot és boldogítják az ő védvamos politikájukkal; mert hiszen a világtól elzártabb, védettebb ország több sincs olyan, mint épen Oroszország. Hogy nálunk még idáig nem jutottunk és többé már jutni nem is fogunk, annak ugyanaz az aránylag fejlett ipar és kereskedelem, ugyan az a rendelkezésül álló mobilis tőke az oka, melyeket az agrarius bölcsesség annyi mindenféle baj forrásául okoz. Igenis, egész határozottsággal mondhatjuk, hogy ha kormányunk az ipar és kereskedelem tervszerű támogatásával a *belfogyasztást* és a pénzforgalmat nem emelte volna odáig, a hol már ma is van, nálunk sem volna különb dolga a mezőgazdáknak, mint — *Délorszországban*.

BELFÖLD.

Az országgyűlés jövő évi kiadási előirányzatának tízezer forinttal való fölemelését fogják a részletes költségvetési vita során indítványba hozni. Szükségessé teszi ezt az emelést azon körülmény, hogy a nyomtatványok előállításai költségeinek fedezésére nem elég a praeliminált fedezet a ezen azozimen már a folyó évben körülbelül akkora tulkiadás fog mutatkozni, a mennyivel való emelést a jövő évi előirányzatnak javasolni fogják. Ez az emelés természetesen megfelelő mértékben

csökkenteni fogja a jövő évi költségvetés mérlegében mutatkozó amugy is szerény többletet.

Képviselőválasztási mozgalmak. A b r e z n ó bányai kerület választóinak tegnap tartott értekezési képviselőjelöltől egyhangulag *Osáky Albin* grófot kiáltotta ki. Megválasztása bizonyos. Az edelényi választókerületben az orsz. függetlenségi és 48-as párt *Tankó János* fővárosi tanárt léptette föl függetlenségi és 48-as programmal. A jelölt november 19-én érkezik a kerületbe.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 14.

Kezdeté délelőtt 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső báró, majd Perczel Dezső.

Jegyző: Josipovich, Schober Ernő, Pap Elek.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Hieronymi, Eötvös br., Fejérváry br., Festetics gr. és Josipovich.

Hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Fay Gyula beterjeszti a gazdasági bizottság jelentését.

Annak idején napirendre tűzik.

A költségvetés.

Szacsvay Sándor egészen természetesnek tartja, hogy a vita súlypontja a mezőgazdaság vitatása, mert az agrarius bajok nagy teherrel súlyosodnak az országra. Ha a kormány megszívleli azokat a tanácsokat, amelyeket ebben a tekintetben neki a vita eddigi folyamán adtak, nagyjában segíteni fog a bajokon. A maga részéről a bajok forrásában első sorban a dualistikus formát tartja a emellett azt a rendszert, amely ezen a formán fölépült. A magyar kormány mindenha csak eszköz volt a dualistikus hatalom kezében, amely Bécsben székelt mindenha így egészen természetes, ha Magyarország speciális érdekei háttérbe szorulnak és ha nevezetesen mezőgazdaságunk háttérbe szorul. Az uralkodó irányokat az életkorokhoz hasonlítja. A radikálizmus a fiatal kort, a liberálizmus a fiatal férfikort, a konzervatizmus a magállapodott férfi kort, az abszolútizmus pedig az agg kort képviseli. A legelső és a legutolsó romboló hatású és ő csodálkozva látja a kormány hatalom irányában a romboló radikálizmust. Ezzel aratta a kormány az ő legutóbbi pyrrhusi győzelmét. A kormány iránt már ezért sem viseltetik bizalommal, de azért sem, mert a nemzeti aspirációkat háttérbe szorítja. A költségvetés ellenében *Molnár József* határozati javaslatát fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

Prileszky Tádé eleinte *Szacsvay Sándor* argumentumaival foglalkozik s kimutatja azokról, hogy azok csak az ő merev pártállásának a következményei. Különösen azon állítására ellen kel ki, hogy a kormány nem alkotóképes, mert csak három szavazattöbbsége van. A függetlenségi párt örülne, ha végre valahára legalább már ennyi többsége volna. (Derűtség.) Ami magát a költségvetést illeti, amelyről a vitában meglehetősen kevés szó volt tévednek, akik azt mondják, államháztartásunk nincs rendben. Nagy tévedés és épen azért ő csak azt kívánja, hogy a valutarendezés hasonlóképpen nagy, korszakalkotó munkája épen úgy sikerüljön, mint sikerült a deficit megszüntetése. (Helyeslés jobbfelől.) Foglalkozva az adófizetés különféle dolgaival, azt az eszmét veti fel, hogy ajánlatos volna, ha a z adót a jövőben bélyegeken befizetnék. Így elejét vennék a sok adósikkasztásnak. (Elénk helyeslés.) A javaslatot különben elfogadja, mert minden részében megnyugtató és pénzügyi helyzetünk örvendetes javulásáról tesz tanúságot. (Helyeslés jobbfelől.)

Szalay Imre szintén a közzgazdasági kérdésekhez szándékozik szólni. Mindenekelőtt azonban sajnálatát fejezi ki, hogy a földmivelési miniszter, amikor az ő tározójának kérdéseit tárgyalja, nincs itt s csak a vita harmadik napján mutatja magát a Házban. A gazdasági egyesületet *Darányi* politikával vádolta. Hát politika az, ha az az egyesület a takarmánykivitel tilalomról és a malmokról nyilatkozik? Hiszen ez annak az egyesületnek kötelessége. (Helyeslés balfelől.) De hát az ilyen vádaskodás egészen természetes a földmivelési miniszter székfoglalója után, a mely az ipari érdekek támogatását hangsúlyozta. A malmok gazdálkodása, az csak kétségtelen, aláássá a magyar buza hírnevét; azért, mert a sikerdús magyar búzája belevégítik a külföld rosszabb búzáját, aminek következtében a magyar buza ára oda süllyed, ahol a külföldi rosszabb búzáé áll. — Hasonló gazdálkodás van a szőlőtermelés érdekében is. *Hegedüs* előadó mosolyog, hogy szőlő ismét a szőlőkről beszél. Pedig kár mosolyognia, pláne *Hegedüs*nek, akinek pénzügyi kapacitása előtt mindig készséggel meghajolt, meghajlik most is, de aki a szőlőhöz legfőlebb annyit ért, hogy meg tudja inni a bort...

Hegedüs Sándor előadó: Még azt se! (Zajos derűtség.)

Szalay Imre: Annál rosszabb! A szőlő termelést újja kellene teremteni és a kormány behozza az olasz bort. Hát gazdálkodás ez? És ugyanez a gazdálkodás minden más mezőgazdasági ágban. Kérde végül a miniszterelnököt, hogy mi lesz a Tiroli és Voralbergi gabnabevittel, amire nézve a miniszterelnök ígéretet tett, de a mely ígéretét eddig még nem váltotta be? A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

huzta a bőrét; de a vérnek látása, a melylyel bibelődött és a mely befestette a kezét, a langyos vér, a melyet érzett meghidegülni és megaldudni, tetőtől talpig megremegettette és egyre látta a kétfelé szakadt nagy fiát.

Asztalhoz ült a poroszokkal együtt, de nem tudott enni egy falatot sem. Falták azok a nyulat, ügyet sem vetve rá. Loppal rájok pislanított, de egy árva szót sem beszélt. Egy gondolat kóválygott a fejében és arcza nem árult el semmi szenvedést sem, úgy hogy a katonák mit sem vettek észre.

Egyszerre csak megszólalt: „Még a maga nevét sem tudom, pedig már szinte egy hónapja, hogy együtt lakunk.” Nagy ügygyel bajjal megértették, mit akar és megmondták neki a nevüket. Ezzel nem érte be; leíratta velük papírosra családjuk czimével együtt és nagy orrára bigyesztve szemüvegét nézte azt az ismeretlen irást, aztán összehajította a papírost, zsebre tette a levél fölé, melyben fia halála volt megírva.

Az ebéd végeztével így szólott a katonákhoz:

— Most megyek dolgozni magok helyett. Es ezzel szénát kezdett felhányni a hiuba, a hol ők rendszeren aludtak.

Elcsodálkoztak ezen a munkán: az asszony megmagyarázta nekik, hogy nem fognak így fázni és segítettek neki. Fölért a szóna a szalmatetőig és ily módon mintegy négy takarmányfalat, nagy szobát csináltak, mele-

get és illatosat, a melyben pompásan alusznak majd.

A vacsora alatt egyikük nyugtalankodott, mikor látta, hogy *Vadasné* anyó ujra nem eszik. Azt állította, hogy fáj a gyomra. Aztán jó tüzet gyújtott, hogy fölmelegedjék és a négy német fölment fekvőhelyükre létrán, a melyet minden este használni szoktak.

Mihelyt be volt zárva a csapó ajtó, az öreg eltette onnan a létrát, aztán ujra kinyitotta szép csendesen a ház ajtaját, visszament a szalmacsutakokért, a melyekkel megtöltötte a konyháját. Meztőláb járt a havon, oly csendesen, hogy semmi sem hallatszott. Olykor-olykor hallgatta a négy alvó katona hangos és egyenlőtlen hortyogását.

Mikor elégségesnek hitte a készülődését, fogott egy csutakot, beletette a kátlanba és mikor lángra lobbant, szétszórta a többi csutak fölé, azzal kiment és nézte a tüzet.

Néhány percz alatt hatalmas fény világította meg a viskó egész belsejét, borzasztó izzó tűz, óriási égő kemence volt az, melynek fénye kitört a szűk ablakon és vakító sugárt vetett a hóra.

Eles kiáltás tört ki a tető belsejéből, emberi ordítás lármája, az aggodalom és kétségbeesés meg-megszakadó kiáltásai. Aztán, mikor a padlásajtó beesett, lángörvény csapott ki a hiuból, széttörte a szalmatetőt és az ég felé emelkedett, mint valami óriási fátylaláng és égett az egész viskó.

Nem hallatszott már bent más, mint a tűz

ropogása, a falak recsegése, a gerendák összeomlása. A tetőzet hirtelen lezuhant és a ház égő sziporkái felszálltak a levegőbe a füstfelhőzettel egyetemben.

A fehér, tűzvilágította tájék úgy csillogott, mint egy vörössel átszőtt ezüst abrosz.

A távolban megcsendült egy vészharang.

Az öreg *Vadasné* ott állt összeomlott háza előtt, vállán puská, fia puskája: hátha egy katona ki talál ugrani.

Mikor látta, hogy vége mindennek, a tűzbe dobta fegyverét. Durranás hangzott fel.

Emberek érkeztek, parasztok, poroszok.

Nyugodtan és elégedetten, egy fatörzsön ülve találták az asszonyt.

Egy német tiszt, ki úgy beszélt francziául, mint egy született franczia, kérdezte tőle:

— Hol vannak katonái?

Kinyújtotta sovány karját a kialvóban levő romhalma felé és erős hangon felelt:

— Ott bent!

Köréje csoportosultak. A porosz kérdezte:

— Hogyan támadt a tűz?

— Magam gyújtottam fel.

Nem hittek neki, azt gondolták, hogy a tűzvész hirtelen elvette az eszét. Ekkor, amint mindenki körülfogta és hallgatta, elmondta a dolgot elejétől végig, a levél megérkezéséig a házzal együtt elhamvadt emberek utolsó kiáltásáig. — Nem feledett el egyetlen részletet sem abból, a mit érzett s a mit tett.

Mikor bevégezte, kivett zsebéből két pa-

Batthyány Tivadar gr. nem ad igazat Darányinak abban, hogy a gazdasági egyesület politizál. Mindössze ez az egyesület egy-két kérdésben opponált a kormánynak, épen úgy, mint sok kérdésben opponálnak például a kereskedelmi kamarák, anélkül, hogy ezeket is politizálással vádolnák. Azt hibának tartja, hogy a „Hazánk“-at a „Köztelek“ czimszalagjaiban küldték szét, de hát a „Hazánk“ mai száma szerint küldötték portomentesen nem ugyan a „Nemzet“-et, de a kormánypárt egy másik argumentumát is. (Felkiáltások: Melyiket?) Tessék elolvasni a „Hazánk“-ban. (Felkiáltások: Azt már nem tesszük! Zajos derűtség.) Szól ezután a költségvetésről, amelynek előnyeit általában elismeri. Az adóreform szerinte is szükséges, de úgy eszközözendő, hogy az ne növelje a terheket. A szocializmusra különösen felhívja a figyelmet, mert az ma már olyan baj, amelylyel le kell számolni. Azután bocsánatot kér, hogy szóljon egyebekről is, mivel ő ki van zárva minden bizottságból s ahol kiöntse a szívet, nincs más helye, mint a Ház. Szóba hozza, hogy a sajtótörvényt Fiumében nem egyformán alkalmazzák. Pl. az ő beszédét eleinte még csak kinyomtatni sem engedték. A választási törvény revízióját sürgeti. . .

Babó Emil: Halljuk Vajajt! (Derűtség.) Batthyány Tivadar gr. nem tartja czélszerűnek az egyházipolitikai huzavonát. Ha különben a javaslatok el is lesznek intézve, akkor is lesz izgalom, mert a házasságok végrehajtása ezentúl lesz csak igazán izgalmas. (Viharos derűtség.) Hiába nevetnek: ezt tagadni nem lehet. (Felkiáltások: Nem is tagadjuk! Zajos derűtség.) Jó lenne, ha az elvek fentartása mellett valamit mégis enyhítenének a javaslatokon. (Derűtség jobbfelől.) A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök szükségesnek tartja, hogy közbevetőleg is szóljon, mert annyi a felvetett kérdés, hogy azokra felelnie kell. Batthyánnak megjegyzi, hogy az ő liberálismasával tisztában volt mindig, de különösen a surányi választás után, ahol Batthyány egyáltalán nem a liberálismus mellett engaeálta magát. (Zajos derűtség.) Horánszkyval osztja az ovatosság szükségét, de amiket a zárszámadásokról mondott, azokat nem osztja, ugyancsak azokat sem, amelyeket a tulkiadásokról mondott. Való, sok olyan kérdés van, amelyre törvényes felhatalmazás nincs meg, de előleges kijelentést a háztól mindig kér a kormány. (Elénk helyeslés.) Tehát valótlán a ház eljárási szabályzatának nem rendszeres. Maga a számszék negyedévi jelentése is mindig megadja az ellenőrzésre a legmesszebb menő alkalmat s amikor a ház e jelentések tárgyalása ellen nyilatkozott, akkor maga szóló indítványozta a tárgyalások megtartását, még pedig a megbízható ellenőrzés szempontjából. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Ep oly ke-

pirost és hogy megkülönböztesse őket a tűz utolsó villogásánál, újra feltette a szemüvegét, aztán megmutatta az egyiket, így szólt: „Ez itt ni, ez a Győző fiam halála.“ Aztán megmutatva a másikat, egy fejbőlintással a romok felé intett és hozzá tette: „Ez meg azoknak a neve, hogy irhassanak a hazájukba.“ Átnyújtotta nyugodtan a fehér papirost a tisztnak és így szólt:

— Irja meg majd, hogyan esett a dolog és megmondhatja szüleiknek, hogy én tettem: Simon Viktoria, Vadasné. Ne feledje el! A tiszt németül kiadta a parancsot. Megragadták és házának még meleg falához dobták. Erre tizenkét ember szembe sorakozott vele, husz méternyire. Nem mozdult. Megértette; sirt.

Elhangzott a parancs, melyet hosszú durranás követett rögtön. Egy elkésett lövés egyet durrant el, a többiek után.

Az öreg nem esett el. Összerogyott mint-ha elszeltek volna a lábát.

A porosz tiszt feléje ment. Szinte kétfelé vágva, megmeredt kezében tartotta a vértől megázott levelet.

En a négy jó fiu anyjára gondoltam, a kik ott éltek és annak a másik anyának iszonyu hősiességére, kit ott löttek agyon a fal mellett.

Es fölvettem egy darabka követ, mely még fekete a tüztől.

véssé oszthatja Horánszkynek a tiszta-szegedi kölcsönre vonatkozó aggályát is.

Budapest, november 14. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Wekerle beszéde további folyamán kimutatta, hogy alaptalanul vádolják a kormányt a mezőgazdaság elhanyagolásával. A kormány a mezőgazdaságra sokkal több gondot fordít, mint mások szót. A malmok kedvezménye a mezőgazdaságnak adott kedvezmény, mert malmaink működése nélkül a liszt kivitel kisebbedne, tehát a buza ára hanyatlana. Egyébként intézkedett, hogy a malmok idegen terménykészlete csak annyi legyen, amennyire lisztexportja jogosítja. Adatokkal bizonyítja be, hogy a gabnázarak hanyatlása nálunk sokkal kisebb, mint a külföldön, tehát a baj nemzetközi, bár minket kevésbé érintett. A tirolai gabnavámról kijelenti, hogy az előző osztrák kormány ígérte az új kormány is magáévá tette, tehát van remény, hogy a tirolai vámot mentől hamarabb eltörlik. (Zajos helyeslés.) Kijelentette végül, hogy a politikai vitára később reflektál. (Zajos tetszés.)

Az ülés végén Urányi Imre interpellált a mármarosai inségesek ügyében.

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól —

Arad, november 14.

Ha van öt városatyja, aki tudja, hogy mit tárgyaltak a tegnapi közgyűlésen, akkor a mi tudósítónk nem aludt az ülés végeig.

A hosszú tárgysorozat egy óra alatt lement. Fel nem szólalt volna egy fél városatyja, ami pedig a megszokott, nagyszabású ellenzéki orucziók után roppant csodálatra méltó.

Sem a villamvilágítás kérdése, sem a különböző szabályrendeletek módosítása nem izgatta fel a szónok urak egy hónapig pihentetett férfivérét.

A sorra tudomásul vett tárgyakat a sorrend eléggé ismertette ugyan, mégis adjuk az alábbi tudósítást:

F á b i á n László főispán megnyitván a gyűlést, a polgármester múlt hónapról szóló jelentését — melyet lapunk egész terjedelmében közölt — olvasás nélkül tudomásul vették.

Hevesvármegyének a vicinális utak rendezése tárgyában pártolás végett megküldött átiratát pártolja a törvényhatóság, s hasonló értelemben ír fel a kereskedelemügyi miniszterhez.

A törvényhatóság egy tagja Müller Károly, ki mint választott tag bir üléssel és szavazattal, virilisi jogáról lemondott. Helyette a póttagok egyike, Mihálik József kerül bele ténylegesen a virilisták névsorába, s mint ilyen nyer szavazatot a közgyűlésen.

Megüresedett a III. kerületben egy városatyja széke, melyet választás útján fognak betölteni. A tanács a választás napján folyó hó 25-ét, választási elnökül Remetei Károlyt hozza javaslatba. Ehhez a közgyűlés hozzájárult.

Ezután Institóris Kálmán főjegyző előterjesztést tett a közgyűlésnek a kiküldött bizottság véleményéről a tűzrendészeti szabályrendeletek 5. és 15. §§-ainak módosítása tárgyában.

Az ő javaslatuk a következő: A Gáj, Sága, Pernyáya és Poltura külvárosokban a szalás takarmány-boglyák és kazalok egymástól öt méternyi, az épülettől pedig tíz méternyi távolságra álljanak. Ama gazdák részére pedig, kiknek házerülete oly kicsi, hogy a fenti rendeletet be nem tarthatják, azok részére egy nagyobb szérűskert kijelölését hozza a tanács javaslatba, hol az illető gazdák takarmányaikat elhelyezhessék.

Az 5. §. módosítása közgyűlés elfogadta.

Az önkéntes tűzoltókar kérvényt adott be, hogy kivonuláskor az ő parancsnokuk vezénnyeljen, s épen ezért a közgyűléstől a 15. § megváltoztatását kérelmezik. A kérvénynek nem adtak helyt.

A Kelemen-téri ház adás-vételéről szóló tárgyat a jövő közgyűlés tárgysorozatára tűzték ki.

A tiszti ügyész bemutatja Szida Miklósné bor, sör és égetett szeszek árulhatása iránti szerződését, ugyancsak Pollák Vilmos, Jiraszek Lajosné, Fekete Jakab és neje Andrejka Viktor és Kneffel K. és fiaival kötött adásvételi és haszonbérleti szerződéseket. Tudomásul szolgált.

Deutschn Ignác dr., aradi orvos oklevelét a közgyűlésen meghirdették.

A polgármesternek a csatorna építéshez szükséges 850.000 frtnyi kölcsön felvételéről szóló jelentését a közgyűlés tudomásul vette, s illetve ahhoz hozzájárult.

A tanács jelentése az utczaajavításokról tudomásul szolgált, s a közgyűlés az erre szükséges 21441 frt 60 krnyi összeget megszavazta.

A Holt-Marossor szabályozását a közgyűlés elrendelte, s ebből kifolyólag a telektulajdonosoknak a város a szükséges telekreszeket eladja. Az eladást a jövő havi közgyűlés sorrendjére tűzték ki.

Erdekes tárgynak ígérkezett a villamvilágítás. A belügyminiszter ugyanis módosításokat kívánt a szerződéstervezeteken. A város a vállalkozó czéggel tárgyalásokba bocsátkozott. Erre vonatkozólag a tanács részletes jelentést tett. Az érdekesnek ígérkező tárgysorsa azonban az lett, hogy ezt a közgyűlés a városra való előnyös voltaért változatlanul elfogadta.

Az aradi ipar és népbank-részvénytársaság kibocsájtott pénztári jegyeinek biztosítékul való elfogadását a közgyűlés kimondta.

Mahelka Károly városi pénztári ellenőrnek a törvényhatóság megengedte, hogy hivatali biztosítékát havi részletekben fizesse be.

Hadanyák József városi alszámvévőnek nyugdíjaztatás iránti kérvényét a közgyűlés elutasította.

Ezután tíz évi közszégi adómentességet nyertek újonnan épített házaikra a következő háztulajdonosok: Indra József, Hoffman Salamon, Domány József, Gyöngy Adolf, Tóth Pál, Béres Dániel, Csabai Péter, Kovács Károly, Weszely Pál, Prólich Lőrincz, Schaffer Agoston, Mittner József, Edelmüller József, Joanovits Demeter, Tari István, Szőlősi Péter, Boja Etelka, Molnár Albert, Argyelán Krisztina, Posta János, özv. König Francziska, Hack Frigyes, Náder Józsefné, Bojtor Demeter, Morár György, Faragó Sándor, Kresz Ferencz, Wolf Aladár, Baich József, Máté János, Keresztes Ferencz, Nagy Mihály, Lukács Géza, Eckstein György, Deresty Gyula, Ursits Lipót, Román Julia, Tóth János, Mattausch János, Savino Calvasino, Magyar Ferencz, Kozák József, Faur János, Budai György és Fazekas Samu.

A kerületi csendbiztosoknak évi csizmajáradék telemelése iránti kérvényét a közgyűlés elutasította.

A Kossuth-utcai laktanyában épített fegyverraktárnál 326 frt több kiadás merült fel, melynek kiutalványozását a közgyűlés a tanács javaslata alapján elrendelte.

A Kölcsey-egyesület megkereste a várost, hogy a szabadságharczi ereklyemúzeum-bizottságba három törvényhatósági tagot válasszon be. A közgyűlés Bing Vilmost, Kristyóry Jánost és Peterffy Antalt választotta be a bizottságba.

A tanácsnak a közutakról és vámokról szóló törvény nyomán Arad város szervezetéről alkotott szabályrendeletnek a mérnöki hivatalról intézkedő 44-ik szakasza módosítása tárgyában megtett javaslatát a közgyűlés elfogadta.

A tiszti ügyészségnek a Walder S. és fia özéggel a marosparti lalerekóhelyek bérbeadása iránti jelentése tudomásul szolgált, azzal a jelentésekkel együtt, melyeket Dratay Lajossal a városi bérházban levő sörcsarnok helyiségének bérlete, Kohon Dávidnéval boltbérlet, s Inkei Emillel fenyőanyagok szállítása tárgyában tett.

Özv. Baumgartner Rudolfné szülész női oklevelét meghirdették.

A tanács jelentése az aradi pénzügyigaz-

gatóság által október hóban elő és leirt állami adók után elő és leirandó községi adó tárgyában — tudomásul szolgáltat.

A belügyminiszter jóváhagyta az egy új segédtesti állás szervezésében felküldött előterjesztést. A közgyűlés a választást a jövő havi közgyűlés sorrendjébe vette fel.

Tudomásul szolgáltat, hogy a belügyminiszter a toronyörök és köraktári felügyelők fizetésfelemelését jóváhagyta.

A vértanuszobor rácszatának kérdése végre talán megoldáshoz kerül. A szoborrácszat pályaművei egy bíráló-bizottság elé kerülnek. E bizottság tagjai a közgyűlés határozata értelmében Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöke alatt: Boros Beni tiszteletbeli főmérnök, Virágh Lajos, Barabás Béla, Lukács Miklós, Müller Károly, Nesnera Aladár, Schuster Illés dr. és Varjassy József. E bizottság fogja kijelölni a pályamunkák közül a három legjobbat, melyek díjazva lesznek. A három legjobb közül aztán a nagybizottság a neki legjobban tetszőt és legelőnyösebbet kiegészíti el.

Két adásvételi szerződés jóváhagyása után a csatornázási és vízvezetési bizottság tett előterjesztést egy vízvezetési szakbizottság kiküldése iránt. E bizottság azonos a csatornázási szakbizottsággal, de mivel itt közegészségügyi szempontok is tekintetbe jönnek, a bizottságot dr. Schuster Illés és Pósgay Lajos dr. al egészítették ki.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

IDŐJÁRÁS.

Légneműség: reggel 7 órakor 765.7 milliméter, délután 2 órakor 763.5 milliméter. Hőmérséklet: reggel 7 órakor C° + 9.0, délután 2 órakor C° + 13.7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor D. 5. Felhőzet: reggel felborult, délután felderült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 15. —

Borús. — Enyhe. — Jelentékeny csapadék nélkül.

HIREK.

November 15. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Lipót. — Protestáns naptár: Lipót. — Görög-keleti naptár (november 3.): Aczepszim. — A nap két óra 49 perccor, — nyugszik 4 óra 8 perccor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Személyi hír. Dessewffy Sándor eszterházi püspök, a ki november 6-ika óta a fővárosban időzött, tegnap reggel 8 óra körül a ray Jenő dr. kanonok kíséretében Makóra utazott.

— A hivatalos lapból. A király Vádasz József pénzügyi titkár és pénzügyi igazgató helyettes, a pénzügyi tanácsosi ozim és jelleg díjmentes adományozása mellett, ungvári pénzügyigazgatóvá nevezte ki.

— Az adóhivatalnokok országos mozgalma. Az adóhivatalnokok, kik úgy látják, hogy a fizetések a kvalifikációval és súlyos munkájukkal sehogy sem áll arányban, mint értesülünk, országos mozgalmat indítottak és a költségvetés tárgyalása alkalmával az összes képviselőkhöz memorandumot nyújtanak be, melyben kéri, hogy a legkisebb fizetés, az eddigi 500 forint helyett 700 forinttal kezdődjék és hogy az eddig be nem töltött pénztárnoki és ellenőri állások azonnal betöltsenek, továbbá, hogy a fizetési osztályok a felső fokozatba soroztassanak, végre a biztosítékok megszüntetését ajánlják. Az országos mozgalom a felelős számadók-tól indult ki, kiknek nagy a felelősségük, fizetések azonban igen csekély.

— Suciu, Veliciu. A hivatalos lap tegnapi számában olvassuk: Az aradi ügyvédi kamara tegyelemi bizottsága az 1874. évi XXXIV. t. czikk 104. § értelmében ezennel közhírré teszem, hogy Suciu Aurél aradi, Veliciu Mihály kisjenői ügyvédek, a koloza-

vári kir. törvényszék mint sajtóbírószám 2761/894 számú határozata szerint, és pedig előbbi egy és fél évi, utóbbi két évi államfogház büntetés elszenvadására ítéltettek, minél fogva nevezettek az ügyvédi kamara 356/894 és a nagyméltóságú m. kir. Curia 547/894 szám alatti határozata szerint, büntetésük kiállása időtartamáig, az ügyvédség gyakorlatától felfüggesztettek.

— Népesedési mozgalom. Az elmúlt hét születési és halálozási arányai az aradi orvosi hivatal jelentése szerint a következők: Született a múlt héten Arad város területén 21 gyermek, és pedig 13 fi, 8 nő; az arány 23.5 pro mille; elhalt ennek ellenében 27 egyén és pedig 17 fi, 10 nő; az arány 30.8 pro mille.

— Emlékkünnepély. Néhai hatvani Deutsch Bernát, az izr. árvaház egyik alapítója emlékének tiszteletére ma csütörtökön, november 15-én esti fél 8 órakor, mint elhalálozásának évfordulója napján az árvaházban, Luiza-utca 1-ső szám, kegyeletos emlékkünnepély fog tartatni.

— Aradváros közegészségügye október hó folyamán Pósgay Lajos dr. tiszti főorvos jelentése szerint a következő volt: A közegészségi állapot az előző havhoz hasonlólag kedvező volt; az összes halálozás még 8 esettel volt kisebb a városi újszülöttek száma a városi halálozást 43 esettel meghaladta. — Hurutos és gümőkóros tüdőbajok szaporodtak, gyomor és bélbajok gyérültek. A kanyaró-járvány csökkent, 17 új betegülés volt bejelentve, halálozás nélkül. A difteritisz járvány 14 esettel szerepel, halálosan végződött 4, kórházban kezeltetett 10. A vérsavó 10 betegnél használtatott, 3 ezek közül később került orvoslás alá a halálos kimeneteli volt. A croup kétszer, más fertőző kóralak egyes esetekkel jött elő. Trachoma-beteg maradt szeptember 30-án 11, azóta szaporulat —, apadás 2, maradvány október 31-én 9. — A kórházban van 5, idegen 4. Elhunyt összesen 79 egyén, ezek közül 44 fi, 35 nőnemű, idegen 7, városi illetőségű 72. A városi halottakból esik a belvárosra 25, Pernyára 18, Sarkad 9, uttelep 1, Gáj 7, Sága 3, a tanyákra 1, a kórházakra 8. Fő halálokok: rossz gyengeség és alkati hiba 9, rangás 4, tüdővész, aszkor 15, tüdőlob 1, agybaj 5, szivbaj 3, hashártyalob 2, torokgyík 2, difteritisz 4, vörheny 1, hagymáz 3, májbaj 3, bélhurut 12, veselob 1, ráksenyv 1, desma 1, végelgyengülés 6, stb. Baleset 2, öngyilkosság 1, halva született 5. Az összes elhaltak közül orvosoltatott 67.

A városi halálozás évi aránya e hóban (a polg. népességhez képest) 19.5 pro mille. Korra nézve elhalt a városi lakosságból 1 évig 27, 2—5 évig 6, 6—10 évig 4, 11—20 évig 7, 21—30 évig 0, 31—40 évig 5, 41—50 évig 8, 51—60 évig 3, 61—70 évig 4, 71—80 évig 4, 80 év felett 4. Elve született az anyakönyvi kivonatok szerint összesen 123 (18-csal kevesebb mint szeptemberben), ezek közül 69 fi, 54 nőnemű, törvénytelen 14, iker 1 pár, szomszédközösgéből 8.

A városi születések évi aránya e hóban (a polg. népességhez képest) 31.2 pro mille. Házasult 50 pár. Orvosrendőri hullaszemle tartott 6 esetben, törvényszéki boncolás 1, orvosrendőrileg vizsgáltatott 138 letartóztatott egyén. A dajkált kisedek létszáma volt a hó végén 217.

— Földmérés a csatornában. Nagyobb balcsat érte tegnap délután Rosenkranz János, csatornázási munkást. A Kis-Köruti árkok egyikében dolgozott nagy szorgalommal, midőn az egyik föld és kőrákás meglazulván, összeomlott a rázúhant. A munkás szerencsére csak kisebb mérvű sérüléseket szenvedett.

— Építkezés Kurticsón. Kurticsa községe — írja levelezőnk — e hó 12-én ejtette meg az új község háza és jegyzői lak ujonan építésére az árlejtést. A legkedvezőbb ajánlatot Probst Mihály aradi építész tette, a ki 7991 forint 88 krért vállalta el az összes munkákat. Az építkezéshez már a kora tavasszal hozzá fognak.

— A mácsai vadászatok. A mácsai falkavadásztársaság e heti meetjei a következők.

Folyó hó 15-én találkozás az Ellamajor-nál, 16-án 92-ik őrház-nál és 17-én az ötvenes sarok-nál.

— Örült a pusztában. Az aradi főszolgabírói hivatal értesítést nyert arról, hogy egy Kabdebó Béla nevű volt aradi mérnök, már napok óta a pusztán kóborol minden szél nélkül. Az illetőt letartóztatták a bekísérték Aradra, hol az orvosi vizsgálat után kiderült, hogy az illető — elmebeteg.

— Felhívás a közönséghez. Hogy azon kellemes helyzetben legyünk, a számos izr. szegényeket, gyámoltalan özvegyeket és elhagyatott árvákat, kik a jótékony-egylet részvételére és gondoskodására utalva vannak, mint eddig, úgy a jelen télen is tűzfával segélyezhetni és az izr. fiúiskola szegénysorsu tanulóit téli ruhákkal és lábbelivel ellátni, azon alázatos kérelemmel fordulunk a tisztelt egyleti tagok és egyéb nemesszívű emberbarátokhoz, kik jótékonyági érzületüket már számos alkalommal fényesen bebizonyították és segédkezésüket a szegény és szerencsétlenektől soha meg nem vonták: miszerint az egyletnek tűzfát természetben, vagy tűzifa és szegénysorsu tanulóknak szánt téliruhák és lábbeliek beszerzésére fordítandó készpénzt adományozni és az illető adományokat az alulírt egyleti elnökek átadni sziveskedjenek. Egyletünk jelszava a profétának eme mondata: "Vessetek jótéteményt és kegyelmet fogtok aratni." És az Isten kegyelmében fognak részesülni mindazon nemesszívű emberbarátok, kik ezen felhívásnak engedve, könyöradományokat tesznek az emberszeretet szent oltárára. Arad, 1894. november hóban. Az aradi izr. jótékony-egylet elnöksége, Lustig Adolf, elnök. Rosenberg Lipót, titkár.

— Földmunkások keresetnek! Földmunka teljesítésére már csak a legszegényebb néposztály vállalkozik, melynek se pénze, se földje és a melynek nem tellett valamely mesterség tanulására. Az ily „földhöz ragadt” nép azután annál nagyobb örömmel fogadja, ha a rendkívül csekély napszámmal járó munkák teljesítésére alkalma nyílik. A munka folyama alatt szalonán és kenyéren él és csak hetenkint egyszer vetődik haza, hogy megtakarított keresménye egy részét honnmaradt családjának juttassa, más részét pedig eltegye a munkanélküliség idejére. A Sebes-Körös, Fekete-Körös, Körös-Tisza és Maros ármentesítő-társulatok a tél folyamán összesen mintegy 5000 munkásnak nyújtanak alkalmat a kenyérkeresetre, mután a nevezett folyóknál nagyobb szabályozási munkákat kell teljesíteni. A társulatok felhívásokat intéznek a községekhez, melyekben földmunkások vannak, hogy azokat a kinálkozó munkára figyelmeztessék.

— Feltört hentesüzletek. Levelezőnk írja: Borosjenőn a napokban két hentesüzletet törtek fel. Ausländer Róth Regina és Schmidt Johanna fizetését. A tettesek Bitang Antonie és Pántye Juon parasztsuhancok, kik az előbbi 2—3 forint váltópénzt és husneműeket, utóbbi 10—12 forintból 25 forintot meghaladó husneműeket loptak. A tolvaj suhancokat már zár alá tették.

— Halva találtak. Nagy csődület volt tegnap reggel a Borona-utczában, ahol egy halott embert találtak. A összeszaladt nép rögtön gyilkosságra gondolt és egyik mesét a másik után hozta össze, mikép történt a bűntény. Az orvosi vizsgálatból azonban kiderült, hogy bűntényről szó sincs, az illetőt szélhűtés érte és úgy halt meg. A szerencsétlent Horváth Mihálynak hívják, napzámos volt.

— Pótszemle. A közös hadsereghez tartozó tisztek és közlegények részére a pótszemle tegnap tartott meg.

— Öngyilkosság a királyi házban. Szenzációs öngyilkosság híre érkezik Klagenfurtból. Stefinelli Alfonz lovag, főhadnagy, Anna meráni grófnőnek, János főherceg unokájának a férje tegnapelőtt megmérgezte magát. Stefinelli, a ki legutóbb a belga király nevét viselő ezred főhadnagya volt, tavaly nagyfokú izgatottsága miatt egy évi szabadságra ment. E hó 15-ikén kellett volna bevonulnia új ezredéhez Znaimba, a nélkül, hogy szabadsága alatt állapota javult volna. Miután szüleit Olaszországban — bátyját Villachban

meglátogatta, Klagenfurtba utazott s még néhány nap előtt levelet írt nejének, a melyben intézkedéseket tesz a Znaimba való átköltözésre nézve. Sorában nyoma sincs annak, hogy már ekkor foglalkozott az öngyilkosság tervével. Klagenfurtban a Sandwirth-szállodában lakott, ahol tegnapelőtt este lefekvéskor erős adag morfiomot vett be, de ez sem volt elég, hogy gyors halált okozzon. A szerencsétlen lovagnak egy teljes nap és éjjel kellett még szenvednie, míg a halál megváltotta kinjaitól. Felesége már szombaton este táviratot kapott, amely férje halálának hírével közli. A grófnő rögtön Klagenfurtba utazott s vasárnap reggel még életben találta Stefinellit. Az öngyilkos a végzetes tett előtt a „Grazer Tagblatt“ szerkesztőségének zavaros értelmű levelet írt, a melyből ki lehet venni, hogy nagy betegsége miatt vált meg az élettől. Természete különben már ifjú korában nagyon hajlandó volt különözésekre. Még hadapród korában megtette, hogy hosszabb ideig koporsóban aludt s a brucki táborban tisztársai nagy megdöbbenésére ravatalra is tétette magát. Özvegye, Anna grófnő egyenes leszármazottja Lipót királynak. Ennek János nevű tizenharmadik gyermeke ugyanis, a ki a magyar nemesi felkeléssel együtt Győr mellett csatát vesztett Napoleon seregei ellen, mint Grác polgármestere nőül vette Plochal Annát, az ausseei polgármester leányát, a kit Ferencz József király később a meráni grófnő méltóságára emelt. Ebből a házasságból született Ferencz meráni gróf, a kinek Anna grófnő, Stefinelli neje, leánya volt.

— Száz éves hajadon. Szegeden most végzi a rendőrség a város szegényeinek összeírását. Egy érdekes összetörődött anyókára bukkantak eközben a Bókuson. Ez az anyóka be van jegyezve a városi háziszegények közé, a ki már régebben segélyezésre szorult. Mikor a rendőrség nyomoruságos lakában fölkereste, ijedten berzenkedett a vén nő, hogy mit akarnak vele a törvény emberei. Arra a kérdésre, hogy mi a neve, reszkető hangon felelt:

— Szilágyi Julia.

— Hány éves?

— Elmultam száz!

— Özvegy?

— Dehogyan — mondta tiltakozva s föl emelte ránczos kezét — hajadon kérem, hajadon!

Elmondta aztán, hogy Gyomárról való, de még gyermekkorában került Szegedre.

— Egy sikkasztó odysseája. Két év előtt egy Blanchard nevű hivatalnok, 10000 frankot sikkasztva gazdájától, megszökött Párisból. A törvényszék a szökevényt 2 évi fogságra ítélte, de Blanchard ekkor már Havában egy elcsábított asszonytól hajóra szállt, hogy az Új-Világba meneküljön. Először New-Yorkban telepedtek meg, de a pénzből hamar kifogytak, úgy, hogy Blanchardnak csak szédelgésével sikerült magát fenntartania. Mikor már a szédelgések módzatait kimerítette, eszébe jutott, hogy uszási ügyességét fogja kizsákmányolni. Felhívást tett közzé a lapokban, hogyha valaki fogad vele, átutazza a Niagara zuhatagot egy saját találmányu eszköz segítségével. Olyan ember a ki fogadjon vele, természetesen bőven akadt a yankeek között és Blanchard a kitűzött napon csakugyan átutazta a Niagarát. A fogadást tehát megnyerte, de a nagy erőfeszítés annyira elgyöngítette, hogy súlyos beteg lett és heteken át lebegett élet és halál között. Mikor felgyógyult, elhatározta, hogy a megnyert pénzzel hazatér Franciaországba, arra számítva, hogy ott már ugyanis megtelepedtek róla. Chatel név alatt szeretőjével együtt egy félreeső utcában vett lakást és teljes biztonságban gondolván magát, s szabadon járt-kelt mindenhol. Egy rendőrző azonban arczépe után felismerte és Párisba érkezése után már harmadnap őt is szeretőjét is elfogták. Lakásán 9 ezer frank készpénzt találtak, a mivel Blanchard egykori gazdáját fogják részben kártalanítani.

— Elhárított vasuti szerencsétlenség. Szombaton a Kassáról Oderberg felé robogó személyvonat közönsége közt nagy pánik keletkezett, a melyet a vonat vészfütyvei s hirtelen

megállása idézett elő. A lipótmegyei vágfalvi és vichodnai állomások közötti lejtős, mely vágásban ugyanis az őt akkor vette észre, hogy egy nagy darab sín le van törve, mikor a vonat már alig 200 lépésnyire volt a veszedelmes helytől. A derék őt a vágányok közé ugrott és vörös lobogójával igyekezett megállítani a vonatot. A mozdonyvezető bizonyosan el volt foglalva és nem vette észre mindjárt a kétségbeesetten hadonászó őrt, mert a vonat teljes gözzel tovább robogott előre. A bátor őrt látva, hogy ő maga is veszedelemben forog, a vörös jelzővel háta mögött hadonászva futott előre a vágányok között. A letört sín helyére érve megállította a harsánnyal kiáltotta magát. A mozdonyvezető ekkor észrevette a veszedelmet s az őrtől tíz lépésnyire vészjeladással ellengőz használással megállította a vonatot. A letört sínarabot csakhamar odaszögezték s a vonat kevés késéssel tovább robogott.

— Menekülés a kolera elől. Hodmezővásárhelyről, honnan számos földmunkás jár el dologba a Felvidékre, táviratozzák a következőket: Máramarosból a kolera elől folyton menekülő munkások érkeznek bába városunkba. A napokban is érkezett egy csoport munkás, kik közül egy utközben meghalt. A hazaérkezetteket a kerületi orvosok felügyelet alatt tartják; a még Máramarosban hátralevő munkásokat a napokban várják. Városunk lakossága attól fél, hogy a munkások behurcolják a kolera. E félelemre különösen az ad okot, hogy a munkásokot, mint a miniszteri rendelet kívánná, nem vizsgálják meg a szennyezésük a lakással a vasutnál, hanem előbb lakásaikra engedik őket és csak a bejelentés után veszik őket lakásaikon felügyelet alá.

— Gyújtogatások Mohácson. Nagy tüzvész tört ki tegnap este Mohácson, a hol az idén már huszonegyszer támadt gyújtogatás következtében tűzveszedelem. A tűz a nádas házakból városrészben ütött ki és három házat melléképületeikkel együtt teljesen elhamvasztott. Csak a tűzoltók önfeláldozó munkájának köszönhető, hogy egész utca el nem pusztult. Az elhamvadt házak romjai közt megtalálták a gyújtóanyagot. A tűz tartama alatt a sokáczok Csönögő városbíró, a ki a népet olthatásra serkentette, megtámadták, őt okozva a tűz terjedése miatt. Perczel főszolgabíró azonban tapintatos föllépésével lecsendesítette a lázongókat. A tüzvész okozta kár tetemes.

— Soklelkű publicista. Zágrábból jelentik, hogy a Starcevic-part közlönyének, a „Hrvatska“-nak szerkesztője, Politeo D. a pártban előfordult surlódások következtében a lap szerkesztőségéből kilépett s átment a jogpárt tulzó frakciójának közlönyéhez, az Il Pensiero Slavonhoz. Politeo helyére, dr. Frank József öcséje, Frank Jakab, az Agramer Tagblatt jelenlegi főmunkatársa szerződött, ki a Starcevic-part organuma részére cikkeket nemcsak fogja írni s cikkeket a szerkesztőség fogja horvátra fordítani. Frank Jakab igen sokoldalú zsurnalista, a mennyiben eddig főmunkatársa a Srossmayer-párti Agramer Tagblattnak, levelezője az északi kormánypárti Drau-nak, a bécsi Neue Freie Pressenek, a budapesti Pester-Lloydnek és a Magyarországnak. Most pedig belépett — a Starcevic-part közlönyének szerkesztőségébe s így tollal a összes pártokat szolgálja.

— A trachoma Csongrádmegyében. Szentestől aggasztó hírt jelentenek. Csongrádvármegye tősgyökeres népét erős mértékben inficiálta a trachoma, úgy hogy a most készült hivatalos kimutatás szerint a megye területén jelenleg 1421 tökéletesen kifejlett s 259 gyanús trachoma esetet találtak. A szemvizsgálatot a vármegye két legnagyobb községében, Dorosmán és Csongórán még nem ejtették meg s így valószínű, hogy az egyiptomi szembetegségben még többen szenvednek. A megyei főorvos a veszedelmes járvány ellen állami járássorvosok kirendelését sürgeti.

— A lealcázott médium. Amerika leghíresebb médiumát: Williams asszonyt Párisban lealcázták. A médiumokkal azonban nem lehet oly könnyedén elbánni; ha rajta kapják őket a csaláson, újabb csalással vagy hazug-

sággal akarják magukat a hínárból kimenteni. Így például a hírhedt médium, Slade, a mikor szinte rajtakapták a csaláson, egész flegmával azt vitatta, hogy igaz, ő csalt. De ennek a csalásnak is a közönség az oka, mert megfizeti a mutatványokat és előre meghatározott órákban akarja a szellemeket látni, noha a megjelenéseket nem lehet megrendelni és ő, hogy a közönségnek mutatványt nyújtson a pénzért, kénytelen volt csalni. Williams asszony védekezése még furcsább. A „Figaro“ közlése szerint Londonban van és ott készíti védőírást, a melynek a veleje az, hogy a csalást kerekben latagadja. Ő delejes álomba merülve tilt egy széken és semmiről a világon tudomása nem volt. Csak arra ébredt föl, hogy valaki a ruháin motoszkál. Valószínűnek hiszi, hogy arról akartak meggyőződni, vajon nincs-e valami elrejtve ruhái alatt; de az is lehetséges, hogy vakbuzgóan katolikus háziasszonya intézte az egészet, hogy a közönséggel elhitesse, hogy család esete forog fenn. Akármilyen legyen is azonban az ok, ő úgy látta, hogy le akarják vetkőztetni a közönség előtt és női szemérme készítette arra a dulakodásra, a melyet a közönség a család legbiztosabb jelének fogadott el. Williams asszony e védekezésbe annyi panaszt szőtt be a szemérmetlen merénylet ellen, hogy könnyen lehet, hogy az erkölcsös yankeek egy hónap múlva a női becsület valóságos martirja gyanánt fogadják majd a lealcázott hölgyet.

— Hő- és légmérés. Időjárás. A főorvos jelentése szerint Aradon az elmúlt hóban a légmérő legmagas állása C° + 21.9 október 4-én délután, legalantabb állása C° — 0.3 október 17-én éjjel jegyeztették. A légsúlymérő állása 768.4 milliméter legmagas és 751.9 milliméter legalantabb pont között ingadozott. Az időjárás ő zies, hűvös, inkább száraz, többnyire borult és szeles volt. Gyakori, de osekély eső volt 14 nap, osepgett háromszor, villogott négyszer. Kőd ereszkedett négyszer, nagy harmat volt kétszer. A csapadék nagysága 40 milliméter. Uralgó szélirány volt a keleti, többször havas ramlatokkal.

— Pályázatok. Segédtelekkönyvvezetői állásra a dévai törvényszéknél 2 hét alatt jegyzői állásra a m.-szigeti törvényszéknél 2 hét alatt; bírói állásra a pécsi törvényszéknél 14 nap alatt; hivatalozolgai állásra a kalocsai járásbírósnál 4 hét alatt, járásbírói állásra a kolozsvár- városi járásbírósnál 2 hét alatt; két erdőbíró állásra a Szatmárnémeti sz. kir. városnál november 24-éig.

— Apró hírek. Kerekén Weisz Farkastól ismeretlen tettes egy 70 frtos órát lopott el. A gyanu Serb Johannát terheli. — Borosjenőn Gyurkovics Istvántól ismeretlen tettes egy 25 forintos rézüstöt lopott el.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi filharmonia-egyesület f. hó 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza délkeleti földszinti termében közgyűlést tart, melyre a tagokat ez uton hívja meg az elnökség.

(*) Meghívás. A helybeli lapok és a kibocsájtott alairasi ívek után közadomásu dolog, hogy a III-ik kerület számos választó polgára folyó hó 11-én a városházán értekezletre gyűlt össze, hogy egy minden politikai párttól független kört szervezzen, amely kör feladatánál tűzné ki, hogy a városi törvényhatósági bizottságba olyan tagokat válasszon, akik minden politikai párttól függetlenül, egyedül a város közérdekeit tartanak szem előtt és azon kívül, amennyiben a viszonyok megengedik, a III-ik kerület érdekeit is képviselnék. A kör „III-ik kerületi választó polgári kör“ ozimen tényleg megalakult s miután a legközelebb megejtendő városi képviselő-választás alkalmával már akcióba óhajt lépni, elhatározta, hogy folyó hó 15-én, azaz csütörtökön este 8 órakor a „Vad ember“-hez címzett vendéglőben értekezletet tart, melynek tárgya a megválasztandó egyén kijelölése lesz. Tisztelettel fölkerjük tehát a III-ik kerület azon választó polgárait, akik ezen körbe beiratkoznak vagy beiratkozni óhajtanak, hogy ma este 8 órakor a „Vad ember“-hez címzett vendéglőben tartandó értekezletre minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek. — Kelt Aradon, 1894. évi november hó 15-ikén. A „III-ik kerületi választó polgári kör“ ideiglenes bizottsága nevében: Nagy Sándor, ideiglenes elnök, Rátz Ferencz, ideiglenes jegyző.

TANÜGY.

(—) Az aradvidéki tanítóegylet aradi fiók-bizottsága f. é. november 15-én, d. u. 4 órakor, az egyesület helyiségében ülést tart, melyre a t. bizottság tagjait van szerencsém tisztelettel meghívni.

Az ülés tárgyai; 1. Elnöki megnyitó és jelentés. 2. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság kiküldése. 3. Központi-választmány átirata a pályakérdések tárgyában. 4. Arad sz. kir. város iskolaszékének határozata a slójd tanfolyam tárgyában. 5. Slójd-bizottság megalakulása. 6. Ertekezés. 7. Indítványok. Arad, 1894. november 13-án. Csik János, f. bizottsági elnök.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

November 15. (Csütörtök) 231-ik czikk, bohózat.
November 16. (Péntek) Bajazzók, opera; Katonásan, vígjáték.
November 17. (Szombat) Bajazzók, opera; Katonásan, vígjáték.
November 18. (Vasárnap) Délután: Koldusdiák, operetta. Este: Asszony verve jó, népszimfő.

* Madarász ment tegnap este szép közönség előtt, mely sokat tapsolt R. Réthy Laura énekben és játékban egyaránt művészi Milkájának. Hunyady az általunk már jól ismert Adám alakításával keltett nagy tetszést. Sugár Aranka kifogástalan fejedelmő volt. Solyom, Főriss, Rónaszéki Tolnainé csak emelték az est sikerét. Tapsban nem volt hiány.

TÁVIRATOK.

A hazai takarékpénztár új részvényel.

Budapest, november 14. (Saj. tud. táv.) Mint tudvalevő, az első pesti takarékpénztár elhatározta, hogy tőkéjét 4 millióról 5 millióra fogja emelni. Ma tartotta meg az egyesület ebben az ügyben értekezletét és ebben kimondta, hogy 1000 darab új 1000 ftos részvényt bocsát ki. Ebből 800 darab a régi részvényeseket illeti, akikre minden 5 részvény után egy új részvény esik. Az új részvényeket 4500 ft árúval bocsátják ki, tekintettel arra, hogy a mai részvények közel 10,000 ftos árfolyamuak. A befolyó pénzből egy millió... des, a többi a rendkívüli tartalékalaphoz csatoltna.

Nem lesz nemzetközi színház.

Budapest, november 14. (Saj. tud. táv.) A főváros közgyűlése a nemzetközi színház engedélyezését nagy szótöbbséggel elvetette.

Starcevic polgári jogai.

Zágráb, november 14. (Saj. tud. táv.) Starcevic Dávid, kit 1887-ben súlyos börtönre ítélték, miután polgári jogai elvesztésének határideje lefolyt, kérvényt nyújtott be a kormányhoz, hogy jogaiba visszahelyeztessék.

Összeomlott palota.

Nápoly, november 14. (Saj. tud. táv.) A folytonos esőzések folytán San Potito Tarvis palotája összeomlott. A cselédség közül kettőt holtan húztak ki a romokból.

A beteg Bismarck.

Berlin, november 14. (Saj. tud. táv.) A Bismarck herceg betegségről elterjedt hírek megerősítést nyertek. A herceg betegsége komolyabb természetű.

Nagy tűz.

Elberfeld, november 14. (Saj. tud. táv.) Kipdorf-utcában az éjjel nagy tűz ütött ki hét lakó részben elégett részben megfulladt.

Meglővődött angol csónakok.

London, november 14. (Saj. tud. táv.) Egy liberiai ágyunaszád 7-én Settra-Kruban oly csónakokra lőtt, melyek egy angol hajó áruit rakták ki. Huszonöt embert megöltek. A hatóságok az áruk kirakását törvénybe ütközőknek tartják.

Támadó törökök.

Vranja, nov. 14. (Saj. tud. táv.) Samson kerületben (Kis-Azsia) török basibozuk önkéntes csapatok megrohanták a helységeket és állítólag 6000 benszülöttet részint megöltek, részint megsebesítettek. E hirt másrésről megczáfolják.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog cég jelentése. —

Budapest, november 14.

Gabnaüzlet: Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv jó volt, az irányzat megsebezte. Elkel 45,000 mm. néhány krral magasabb áron. Eladások:

	mmáza	kg	frt
Tiszavidéki	200	82.	6.80
"	200	82.	6.85
"	2000	81.	6.85
"	200	81.	6.82 1/2
"	200	80.	6.62 1/2
Fehérmegyei	2000	80.	6.75
"	500	79.	6.70
"	900	79.	6.65
Ó-Bocsei	2000	79.	6.80
Bácskai	3300	79.	6.77 1/2
"	4000	77.	7.60
Dunai	3100	77.	6.47 1/2
Raktáron	4400	79.	6.65
"	1000	78.	6.57 1/2
"	1100	77.	6.5 1/2
Serlei	4100	79.	5.32 1/2
"	2400	78.	5.27 1/2
"	3700	75.	5.20
Zab	100		6.15
"	200		6.—
"	400		5.97 1/2
"	300		5.87 1/2

Határidőüzlet: Amerikából ma lanyhább árfolyamokat jelentettek, dacára ennek a mi tőzsdénken buza szilárdabban indult s az igen élénk üzletmenet következtében 4—5 krral emelkedett. Tengeri szintén szilárdan indult, s külföldi szilárdabb jegyzésekre, továbbá az itteni élénk vásárlási kedvre még 5 krral szilárdabb lett. Zab és rozs élénkebb fizet mellett szintén szilárdabbak.

Zárul 11 órakor

Buza márczius—április 1894	7.11—7.13
Buza szeptember—október 1894	6.75—6.76
Tengeri május—június 1894	5.75—5.76
Tengeri őszre	6.13—6.14
Zab márczius—április 1894	6.45—6.55
Zab őszre	6.06—6.07
Káposzta-repoze	11.20—11.25

Külföld: New-York: buzára 3/8—1/2 lanyhább, tengerire 3/8—szilárdabb, Chicago: buzára 3/8—1/2 lanyhább, tengerire 1/4 szilárdabb. Páris és London szilárd, Liverpool tartott.

Értéktőzsde: Ma igen szilárdan indult, de később a hitelrészvények a szerbiai hírekre kissé meglanyhultak, míg helyi papírok továbbra is szilárdabbak, különösen leszámitoló bank, s jelzálog bank részvények szilárdak.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	392.50
Magyar hitelrészvény	466.50
Osztrák államvasut	276.—
Rima-Murányi	388.—
Déli vasut	108.50

= Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok. 1894. évi nov. hó 13-án. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban) 42.—43. krig. Öreg közep (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 42.—43. krig. Fiatal nehéz (páronként 320 kg-ron felüli súlyban) 44.5—44. krig. Fiatal közep (páronként 251—320 kilogr. súlyban) 44.5.—45. krig. Fiatal könnyű (páronként 250 kg-ig terjedő súlyban) 44.—45. krig. II. Magyar sertés: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli súlyban) 42.—43. krig. — Közep (páronként 220—280 kg-ig terjedő súlyban) 43.—44. krig. — Könnyű (páronként 220 kg-ig terjedő súlyban) 44.—45. krig. — Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg-ig felüli súlyban) 43.—44. krig. Közép (páronként 220—260 kg-ig terjedő súlyban) 43.—

—44. krig. — Könnyű (páronként 220 kg-ig terjedő súlyban) 42.5—43.5 krig. Sertésárak: 1894. nov. hó 11-én volt készlet 158,910 darab. 1894. nov. hó 12-én felhajtott: 2355 darab. 1894. nov. 12-én elszállított: 4373 drb. 1894. nov. 13-án maradt készletben 156,892 drb. — A hízott sertésüzletirányzata: Változatlan.

Szeszüzlet.

— November 14. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 52.50, kocsinyban 58.— hordó nélkül per 100 liter %, beleértve 35 ft fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 14. d. u. 5 óra.

F	a	j	Irányat	100 kg. ár
				frttól frtig
Buza bányási uj				6.50 6.75
Buza tiszavidéki				6.55 6.80
Buza pestvidéki				6.50 6.75
Buza fehérmegyei				6.50 6.75
Buza bácskai				6.60 6.85
Roze uj, I-ső rendű				5.30 5.35
Roze uj, II-od rendű				5.25 5.30
Arpa takarmány				6.80 6.15
Arpa égetni való				6.40 7.15
Arpa sörfőzdei				7.35 8.50
Zab				5.85 6.20
Tengeri bányási				5.15 5.25
Tengeri másnömű				5.15 5.25
Káposzta-repoze bányási				9.50 9.90
Köles				5.90 6.40
Buza szept.-okt.				7.12 7.13
Buza márcz.-ápr.				6.76 6.78
Buza máj.-jun.				— —
Roze szept.-okt.				— —
Tengeri jul.-aug.				— —
Tengeri aug.-szept.				— —
Tengeri októberre				— —
Zab márcz.-ápr.				6.06 6.08
Zab szept.-okt.				— —
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.				11.15 11.20

VIZJELZÉS.

1894. évi november hó 14-én reggel 8 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmércén.

Észlelési állomás	Hőmérséklet	Időjárás	Vízállás	Időjárás
	°C		cm-timétr.	cm-timétr.
Branyicska	+ 4°	derült	— 36	—
Arad	+ 10°	felhős	— 121	—
Makó	+ 8°	derült	— 23	—
Szeged	+ 6°	derült	— 196	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1894. november 14.

A m. kir. folyamamérőki hivatal.

Aradvárosi

Evadberiet
44. szám.

színház.

Havibérlet
4. szám.

Csütörtökön, 1894. november 15-én

231-ik czikk.

Vigjáték 8 felvonásban. Irta: Paul Ferrier. Fordította: Iváncsi Jenő.

SZEMÉLYEK:

La Verpilliere	Rónaszéki.
Vertineau, veje	Fenyvessi.
Hermine, Vertineau felesége	Delli Emma.
Saint Medard	Főriss P.
Pellegrin, ügynök	Csatár Gy.
Bonamy, ügynök	Gál Gyula.
Noel, Vertineau szolgálja	Szendrei M.
Chatelard	Tompa K.
Charlotte Durantin, özvegy	Kaczér N.
Anette, Hermin szobaleánya	Kőrösi J.

Kezdeté 7 órakor.

KIS LOTTO.

Prágai:

8, 22, 16, 33, 58.

Nagy-Szebeni:

77, 50, 6, 20, 30.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Arad sz. kir. város kap. hivatalától.

15315/1894. sz.

Körözés.

Folyó hó 3-án az aradi országos vásártéren egy 4—5 hónapos fekete szőrű csillagos homlokú kancza csikó találtatott bitangságban.

A csikó tulajdonosa köröztetik azzal, hogy a mennnyiben annak átvétele végett az aradi kapitányi hivatalnál f. hó 22-ig nem jelentkezik, az mint gazdátlan nyilvános árverésen eladatni fog.

Arad 1894. évi november 8-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

13950/894. k. h.

3—3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. k. miniszteriumnak f. évi 68092. sz. a. kelt magas leirata alapján közhírré teszem, hogy Hódmező-Vásárhely városnak szabályrendelete, a melylyel a házaló kereskedés a nevezett város területén, a fennálló házalási szabályok 17-ik §-ában és ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett eltiltatott.

Kelt Aradon, 1894. évi október 10-én.

Sarlot Domokos
főkapitány

22961

1894.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. ministerium 65539/894. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a tyrol és vorarlbergi cs. és kir. helytartóság f. évi október hó 18-án 25366. sz. a. kelt értesítése szerint a magyarországi hasított körmű állatoknak Tyrolon és Vorarlbergen keresztül vasuton való átvitele meg van engedve, ezen állatoknak azonban a nevezett tartományba való bevitelére egyelőre még továbbra is tilos marad.

Arad, 1894. november 6.

A városi tanács.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1894. évi október hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	11,10	4,00	1,37
Csaba	2,23	5,55	4,35
Kétegyháza	2,54	6,18	5,08
Lőkősháza	3,12	—	5,26
Kurtica	3,28	6,37	5,43
Sofronya	3,40	—	5,55
ARAD érkezik	3,55	6,55	6,10
	délután	este	reggel

Arad—Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul	11,30	8,20	9,45
Sofronya	11,46	—	10,02
Kurtica	11,58	8,38	10,16
Lőkősháza	12,14	—	10,35
Kétegyháza	12,37	9,03	11,—
Csaba	1,28	9,25	11,45
Szolnok	4,31	11,22	8,00
BUDAPEST érkezik	7,35	1,20	8,30
	este	délután	reggel

Erdély felé.

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul	2,30	6,35	4,30	7,05
Glogovác	2,44	6,46	4,42	—
Györök	3,15	7,07	5,03	—
Paulis	3,32	7,18	5,14	—
Radna-Lippa	3,58	7,35	5,32	7,50
Konop	—	7,58	5,56	—
Berzova	—	8,14	6,12	—
Tótvárad	—	8,38	6,41	—
Soborsin	—	8,56	7,00	8,51
Piski	—	11,04	9,38	—
Gyulafehérvár	—	12,51	11,25	11,18
Tövis érkezik	—	1,20	11,54	11,40
	délut.	n	éjjel	éjjel

Erdély felől.

	éjjel	éjjel	este
Tövis indul	3,36	3,19	1,35
Gyulafehérvár	3,59	4,04	2,14
Piski	5,05	6,05	3,59
Soborsin	6,33	8,21	4,00
Tótvárad	—	8,40	4,21
Berzova	—	9,09	4,50
Konop	—	9,25	5,09
Radna-Lippa	7,29	9,58	5,47
Paulis	—	10,11	6,02
Györök	—	10,25	6,18
Glogovác	—	10,48	6,47
ARAD érkezik	8,10	11,00	7,00
	délután	reggel	este

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	reggel	délut.
ARAD indul	5,18	3,56
Sofronya	5,31	4,18
Kurtica	5,44	4,45
Lőkősháza	6,00	5,13
Kétegyháza	6,18	6,13
Kigyós	6,31	6,37
Csaba	7,02	6,55
NAGYVÁRAD érkezik	9,32	—
	délután	este

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	délután	délután
NAGYVÁRAD indul	—	4,25
Csaba	7,09	7,12
Kigyós	7,24	7,25
Kétegyháza	7,47	7,39
Lőkősháza	8,14	7,58
Kurtica	8,38	8,15
Sofronya	8,53	8,27
ARAD érkezik	9,10	8,42
	este	este

Arad—Temesvár.

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul	6,20	11,35	5,00
Uj-Arad	6,31	11,59	5,21
Németságh	6,49	12,24	5,47
Vinga	7,08	12,52	6,14
Orczifalva	7,20	1,09	6,34
Merczifalva	7,31	1,25	6,52
Szt.-András	7,43	1,44	7,12
TEMESVÁR érkezik	8,01	2,10	7,39
	délután	délut.	este

Temesvár—Arad.

	reggel	d. u.	éjjel
TEMESVÁR indul	8,20	1,12	9,10
Szt.-András	8,46	1,41	9,29
Merczifalva	9,04	1,59	9,43
Orczifalva	9,19	2,15	9,54
Vinga	9,42	2,40	10,11
Németságh	10,00	2,57	10,26
Uj-Arad	10,30	3,30	10,45
ARAD érkezik	10,43	3,44	10,55
	délután	délután	este

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA indul	8,00	6,40
Simánd	8,31	7,11
Kisjenő-Erdőhegy	9,20	7,55
Székudvar	9,36	8,11
Sikió	9,51	7,26
Ottlaka	10,5	8,40
Elek	10,23	8,57
KÉTEGYHÁZA érkezik	10,38	9,12
	délután	este

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul	5,17	3,03
Elek	5,30	3,23
Ottlaka	5,40	3,36
Sikió	5,51	3,50
Székudvar	6,03	4,06
Kisjenő-Erdőhegy	6,24	4,39
Simánd	6,49	5,10
UJ-SZT.-ANNA érkezik	7,14	5,40
	délután	este

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	reggel	este
MEZŐHEGYES ind.	7,05	8,30
Kamarás-major	7,17	8,42
Nesze	7,25	8,52
Kovácskő	7,42	9,10
Bánhegyes	8,04	9,33
M.-Bodzás	8,25	9,55
Bánkut	8,37	10,09
KÉTEGYHÁZA érkezik	8,55	10,30
	délután	éjjel

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	délután	reggel
KÉTEGYHÁZA ind.	8,00	5,16
Bánkut	8,23	5,36
Megyes-Bodzás	8,40	5,49
Bánhegyes	4,02	6,08
Kovácskő	4,25	6,23
Nesze	4,39	6,35
Kamarás-major	4,48	6,43
MEZŐHEGYES érkezik	5,00	6,55
	délután	este

Arad—Szeged.

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul	5,00	9,00	4,20
Szt.-Tamás	5,24	9,22	4,49
Pécska	5,43	9,36	5,13
Battonya	6,12	10,01	5,47
Tompa	6,24	10,11	6,00
Mezőhegyes	7,01	10,40	6,54
Csanád-Palota	7,22	11,00	7,21
Nagylak	7,39	11,15	7,43
Apátfalva	8,01	11,35	8,09
Makó	8,28	11,56	8,51
Kis-Zombor	8,42	12,12	9,10
SZEGED érkezik	9,33	1,00	10,10
	délután	délut.	este

Szeged—Arad.

	d. u.	este	reggel
SZEGED indul	2,20	6,00	4,20
Kis-Zombor	3,12	6,45	5,16
Makó	3,35	7,01	5,43
Apátfalva	3,55	7,23	6,02
Nagylak	4,17	7,44	6,24
Csanád-Palota	4,32	7,59	6,39
Mezőhegyes	5,08	8,27	7,10
Tompa	5,32	8,40	7,35
Battonya	5,45	9,01	7,48
Pécska	6,10	9,25	8,14
Szt.-Tamás	6,23	9,38	8,27
ARAD érkezik	6,45	10,00	8,50
	este	éjjel	délután

Arad—Gurahonoz.

	reggel	d. u.	d. u.
ARAD indul	6,40	5,23	12,30
Ötvenes	6,56	5,39	12,55
Zimánd-Ujfalu	7,02	5,45	1,08
Uj-Szt-Anna	7,24	6,07	2,00
Világos	7,46	6,29	2,39
Muszká-Magyarád	7,53	6,36	2,52
Pankota	8,04	6,47	3,26
Apatelek	8,35	7,18	4,28
Borosjenő	8,47	7,30	5,03
Bokszeg-Beél	9,09	7,52	5,43
Borossebes-Buttyin	9,38	8,20	6,53
Almás-Alosill	10,05	8,47	7,38
GURAHONCZ érkezik	10,20	9,02	8,00
	délután	este	

Gurahonoz—Arad.

	reggel	d. u.	reggel
GURAHONCZ indul	4,20	3,10	4,25
Almás-Alosill	4,37	3,27	4,52
Borossebes-Buttyin	5,05	3,56	5,59
Bokszeg-Beél	5,32	4,28	6,54
Borosjenő	5,56	4,47	7,40
Apatelek	6,06	4,57	8,00
Pankota	6,42	5,32	9,20
Muszká-Magyarád	6,48	5,38	9,32
Világos	6,55	5,45	9,50
Uj-Szt-Anna	7,21	6,11	10,40
Zimánd-Ujfalu	7,39	6,29	11,10
Ötvenes	7,44	6,54	11,18
ARAD érkezik	8,00	6,50	11,43
	délután	este	délután

Borosjenő—Csermő.

	délután	este
Borosjenő indul	8,55	7,35
Csermő érkezik	9,55	8,35
	délután	este

Csermő—Borosjenő.

	reggel	délután
Csermő indul	4,50	3,35
Borosjenő érkezik	5,50	4,35
	reggel	délután

M. k. államvasutak. Üzletvezetőség Debreczenben.

30563/1894. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Nagy Károly állomásán 1895. évi március 31-én a vasúti vendéglő bérlete lejár; ugyanazon időponttól számítandó három évi időtartamra ezen vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdetik.

Az 50 kros bélyeggel és »Ajánlat a m. kir. államvasutak Nagy Károly állomásán levő vendéglő üzlet bérletére« felirattal ellátott, nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt, borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1895. évi január hó 2-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján térti vevénnyel nyújtandók be; ugyanazon időpontig bánatpénz fejében pedig 200 azaz kétszáz o. é. ft készpénzben küldendő be — függetlenül az ajánlattól — a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forg. és keresk.) osztályában (Hungária-kávéház épület II. em. 12. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők, miért is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezendő ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége fenntartja magának azon jogot, hogy a pályázók közül — tekintet nélkül a felajánlott bérletösszeg nagyságára — szabadon választ-hasson.

Debreczen, 1894. október hó 1-én.

Az üzletvezetőség.**Vegyes kereskedés.**

Aradon élénk forgalmu helyen több év óta fennálló

Vegyes kereskedés

mely italmérési és italarulási joggal, dohánytőzsde, bélyeg és levéljegy eladási engedéllyel bir, mellette levő kenyelmes lakással átadandó.

Bővebb felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal. 887 2—2

21877/1894.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy az 1894., 1895. és 1896. évekre megállapított dohánybe-váltási árakat és az osztályozási szabályokat tartalmazó részletes hirdetmény a városház kapuján kifüggesztve bármikor megtekinthető.

Arad, 1894. október 27.

A városi tanács.

A magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

48529. I. a. sz.

Pályázati hirdetmény gázgörek szállítására iránt.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége 1895. évben felmerülő szükségletének fedezésére 90 drb felső és 90 drb alsó öntött vas gázgörek szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlati minta az üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályától (I. d) Budapest külső kerépesi-ut 2-ik házcsoportjában, földszint kapható.

Ugyanezen kimutatásban fel vannak sorolva az egyéb pályázati és szállítási feltételek. Az ajánlat 50 kros bélyeggel ellátva, bepecsételve s a borítékban »ajánlat a 48529/94. számhoz« felirattal megjelölve legkésőbb 1894. évi november 20-án déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályához betérjesztendő.

Kelt Budapesten, 1894.

A magyar kir. államvasutak budapest jobbparti üzletvezetősége.

Tiszta vér az egészség biztosítóka!

Titkos betegségek, sör, kiütések, sápadtság, lankadság, gyöngeség — egészséges vér által mind eltávolíthatók! Mi, módszerünk alkalmazása mellett, a gyökéres sikerről kezeskedünk.

Tudakozódásoknál kérjük a válaszlevél bélyegének melléklését.

„Office Sanitas“ Paris 30. Faubourg Montmartre. 780. 8—12.

Eladó ház!

A Czitronyi-féle fogadó a vasut mellett igen kedvező feltételekkel eladó.

Tudakozódhatni Perényi-utca 1-ső szám.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Szeged.

25374. II. 1894.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Kecskemét állomásán a meglévő áruraktár meghosszabbítandó.

Ezen építési munkát biztosítása céljából ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdetik.

E végből felhivatnak a pályázók, hogy ezen építésre vonatkozó s alant felsorolt feltételek szerint felszerelt szabályszerű bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlataikat legkésőbb f. évi november hó 15-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség titkárságánál benyujtsák, vagy posta útján oda beküldjék.

Később érkező vagy távirati ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Ovadék fejében 400 ft készpénzben, vagy a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régebb utolsó árfolyam szerint a fenti összegnek megfelelő értékű és állami letétekre alkalmas értékpapirokban az alulírt üzletvezetőség gyűjtőpénztárána legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon, vagyis f. évi november hó 14-én déli 12 óráig letétbe helyezendő.

A lepecsételt ajánlatok borítékai »Ajánlat a kecskeméti áruraktár meghosszabbítására« felirattal látandók el.

A letétjegyek az ajánlathoz nem csatolandók.

A végrehajtandó munkára vonatkozó tervek és pályázati feltételek f. évi november 5-től kezdve a szegedi üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályában s a kecskeméti osztály-mérnökségnél naponta délelőtt 8 órától délután 2 óráig betekintheők.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége.

Tölgyfa-eladás!

Aradváros közvetlen közelében eső **csálai kincstári erdőből** a baraczkai országos szőlőoltványtelep részvénytársaságnak eső 116 m. holdon lévő mintegy 4,261 m³ tölgy-épületfa, 565 m³ szil-épületfa, 4,262 m³ tölgytüzifa és 566 m³ szil- és nyártüzifa az erdőben tövön összesen negyvenötezer (45,000) ft becsár mellett **folyó évi november 20-án délelőtt 9 órakor** zárt ajánlatok alapján **az aradcsanádi vasutak igazgatósági helyiségében** eladni fog.

A zárt ajánlatok 4500 ft bánompénzzel ellátva **az aradcsanádi gazdasági takarékpénztárnál** adandók be. — A **vételi és fizetési feltételek** ugyanott a hivatalos órák alatt, vagy a csálai erdőben a főerdési lakban bármikor betekintheők.

A bánompénz akár készpénzben, akár más a magyar állam által biztosítékképfelfogadott értékpapirokban állhat.

A zárt ajánlatok benyújtásának határideje **f. évi november hó 19-én este 6 óra.**

Arad, 1894. november hó 8-án.

Baraczkai országos szőlőoltványtelep igazgatósága.